

ቅጽ OFAF-03.5/16/22
ቅን 15/04/2012

ለክቡር አቶ በዛብህ ገብረየስ
የሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን ኮሚሽነር
አዲስ አበባ

ጉዳዩ:- የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት የ2011 በጀት ዓመት

ሂሳብ አዲት ሪፖርትን ይመለከታል

ከላይ በርዕሱ እንደተጠቀሰው የ2011 በጀት ዓመት 5 ገጽ የአዲት ውጤትና አስተያየት የያዘ እና 13 ገጽ የሂሳብ መግለጫዎች በድምሩ 18 ገጽ ከዚህ ደብዳቤ ጋር አባሪ አድርገን የላክን መሆኑን እንገልጻለን፡፡

ከሠላምታ ጋር

በየገጽ

ፋይናንስና ኢንፎርሜሽን ሚኒስቴር
አዲስ አበባ
Finance & Communication Organization
Audit Director

ግልባጭ:-

- ለኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት
(ከ5 ገጽ የአዲት ሪፖርት ፣
19 ገጽ የስራ አመራር ሪፖርት እና
13 ገጽ የሂሳብ መግለጫዎች)

አዲስ አበባ

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የኢትዮጵያ ካይዘን አንስቲትዩት**

**የ2011 በጀት ዓመት ሂሳብ
አዲት ሪፖርት**

**ታህሳስ/2012 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት

የ2011 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

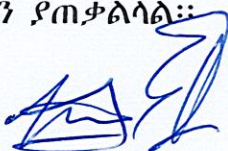
የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2011 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የዋና አዲተሮች የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶችን ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች ፤ መዛግብት፤ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በኢንስቲትዩቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ☛ የገቢ/የዕርዳታ/የብድር ሂሳብ ሪፖርት፤
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት ፤
- ☛ የዝውውር ሂሳቦች ሪፖርት፤
- ☛ የተሰብሳቢ ሂሳቦች ሪፖርት፤
- ☛ የተከፋይ ሂሳቦች ሪፖርት፤
- ☛ የሂሳብ ማመዛዘኛ፤

ለአዲት አስተያየቱ መሰረት የሆኑት ጉዳዮች፤

የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንሰተትዩት የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት እና በመንግሥት ሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት የተዘጋጁ እና የተሰበሰበው ገቢ፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን የጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

1. ተቀናሽ ያልተደረገ ሥራ ግብር

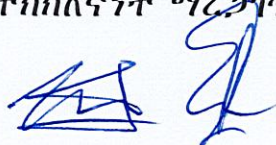
የገቢ ግብር ነፃ መብቶች አፈጻጸም መመሪያ የገቢ ግብር ነፃ መብቶች አፈጻጸም መመሪያ ቁ 21/2001 አንቀጽ 4 ተራ ቁጥር 3 መሰረት በወር ውስጥ ከግብር ነፃ የሚደረገው የመዘዋወሪያ አበል መጠን ከሠራተኛው ጠቅላላ ደመወዝ እስከ አንድ አራተኛ (1/4) ድረስ ብቻ ሆኖ በማንኛውም ሁኔታ ከብር 1000.00 /አንድ ሺህ/ እንደማይበልጥ ተደንግጓል፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ በመጋቢት/2011 በወጣው ከገቢ ግብር ነጻ የተደረጉ ገቢዎች አፈጻጸም መመሪያ ቁጥር 1/2011 ክፍል ሁለት ንዑስ ቁጥር 5 ተራ ቁጥር 2 መሰረት አንድ ተቀጣሪ በስራ ባህሪው ምክንያት በመዘዋወር ለሚሰራው ስራ ለነዳጅ ወጪ የሚከፈለው ጥሬ ገንዘብ ለትራንስፖርት አበል እንደተከፈለ ተቆጥሮ ከገቢ ግብር ነጻ የሚደረገው ከጠቅላላ የወር ደመወዙ ከአንድ አራተኛ ¼ ባልበለጠ መጠን ብቻ ነው፡፡ ይሁንና የተቀጣሪው ጠቅላላ የወር ደመወዝ አንድ አራተኛ ¼ ከብር 2,200 የሚበልጥ ሲሆን ከግብር ነጻ የሚደረገው የነዳጅ ወጪ በማንኛውም ሁኔታ ከብር 2,200 ሊበልጥ እንደማይችል ተደንግጓል፡፡ በመሆኑም ለነዳጅ ወጪ በጥሬ ገንዘብ ከተከፈለው የትራንስፖርት አበል ላይ በመመሪያው መሰረት የስራ ግብር ለመቀነሱ አዲት ሲደረግ፡-

- ከ01/11/2010 እስከ መጋቢት 30/2011 ብር 255,502.80
- ከሚያዝያ 01/2011 እስከ ሰኔ 30/2011 ብር 6,787.20

በድምሩ ብር 262,290.00 የስራ ግብር ተቀናሽ አለመደረጉ ተረጋግጧል፡፡

2. የተሟላ ደጋፊ ማስረጃ ሳይቀርብ የተከፈለ

የፌዴራል መንግስት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ክፍል 2 አንቀጽ 9 መሰረት ማንኛውም ክፍያ ከመፈፀሙ በፊት ለክፍያዎች መሟላት ያለባቸው ማስረጃዎች መሟላታቸውን እና ስለክፍያው ትክክለኛነት ማረጋገጥ እንደሚያስፈልግ ይገልጻል፡፡

ይሁን እንጂ በ2011 ዓ.ም የካይዘን አመራር ፍልስፍና ለሁለንተናዊ ሀገራዊ ዕድገት በሚል በተዘጋጀው ስልጠና ላይ ከተለያዩ ክልሎች በመምጣት ለተሳተፉ 23 ግለሰቦች የውሎ አበል እና የትራንስፖርት ብር 33,005.80 ተከፍቷቸው በወጪ የተመዘገበ ቢሆንም ከመጡበት ድርጅት (ተቋም) ክልል ስልጠናውን የሚሳተፉ ሠራተኞች ስም ዝርዝር የደመወዛቸው ልክ፤የስራ ድርሻ እና ስልጠናውን እንዲሳተፉ የታዘዘበት ደብዳቤ ለአዲት ባለመቅረቡ የወጪውን ትክክለኛነት ማረጋገጥ አልተቻለም፡፡

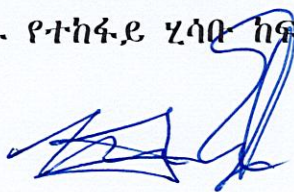
3. በወቅቱ ያልተወራረደ የተሰብሳቢ ሂሳብ

በፌዴራል መንግስት ሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 4(ለ) መሰረት ለስራ ማስኬጃ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ እንዲሁም በመመሪያ ቁጥር 4/2003 አንቀጽ 16 መሰረት ደግሞ ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያዛል። በበጀት ዓመቱ መጨረሻ ብር 137,999.79 ተሰብሳቢ ሂሳብ የነበረ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በሂሳብ መደብ 5217101 ሪፖርት የተደረገው ብር 10,640.00 በመ/ቤቱ ለኢንሹራንስ የተከፈለና የኢንሱሪትዩቱ ሾፌሮች ሊከፍሉት የሚገባው ሲሆን ከዚህ ውስጥ ደግሞ ብር 6,550.00 የሚፈለግባቸው ሰራተኞች መ/ቤቱን የለቀቁ በመሆኑና እርምጃ ባለመወሰዱ የመሰብሰብ እድሉ አጣራጣሪ መሆኑ በአዲት ወቅት ታውቋል፡፡

4. በወቅቱ ያልተከፈለ የተከፋይ ሂሳብ

በፌዴራል መንግስት መ/ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 5 ከ(ሀ-ሠ) በተመለከተው መሰረት ተከፋይ ሂሳቦችን ለመከታተል ተገቢው የቁጥጥር ስርዓት መዘርጋቱንና ሂሳቡም በወቅቱ መከፈሉን ለማጣራት አዲት ሲደረግ በበጀት ዓመቱ በተከፋይ ሂሳብ መግለጫ ላይ ከተመለከተው ብር 597,189.86 ውስጥ በድምሩ 78,904.91 በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ያልተከፈለ ሂሳብ የተገኘ ሲሆን ከዚህ ውስጥ፡-

- ብር 308.87 ለባለጥቅሙ ሳይከፈል ረጅም ጊዜ የቆየ ደመወዝ በመሆኑና ተጣርቶ እርምጃ ባለመወሰዱ የተከፋይ ሂሳቡ ከፍ ብሎ እንዲታይ የሚያደርግ መሆኑ፤

➤ ብር 1,115.42 ያልተከፈለ ዊዝሆልዲንግ ታክስ እና ብር 18.88 የተጨማሪ ዕሴት ታክስ በመመሪያው መሰረት በወቅቱ ባለመክፈሉ አላገባብ ለቅጣት ክፍያ የሚዳርግ መሆኑ ታውቋል፡፡

ከላይ ከተራ ቁጥር 1 እስከ 4 ከተመለከቱት ሁኔታዎች በስተቀር የኢንስቲትዩቱ የ2011 በጀት ዓመት ሂሳብ በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ መሰረት የተፈጸመ በመሆኑ እንዲሁም የሂሳብ ሪፖርቶች በሂሳብ አያያዝ ማእቀፍ መሰረት የተዘጋጁ በመሆናቸው በእኛ አስተያየት አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል፡፡

ሌሎች ጉዳዮች

ምንም እንኳን ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊደረግባቸው፣ እርምጃ ሊወሰድባቸውና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

ስራ ላይ ያልዋለ በጀት

1. የፌዴራል መንግስት በበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀፅ 12 ተራ ቁጥር 1 ማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛ በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል፡፡ ይሁን እንጂ በ2011 በጀት ዓመት ለኢንስቲትዩቱ የተፈቀደው መደበኛ በጀት በሥራ ላይ ከዋለው ጋር ሲነጻጸር በየፕሮግራሞች ከተደለደለው በጀት ውስጥ በየወጪ ሂሳብ ኮዶች ከ10% (በመቶ) በላይ ብር 826,302.82 ሥራ ላይ ያልዋለ መሆኑ ታውቋል፡፡
2. በፌዴራል መንግሥት የውስጥ ኦዲት መመሪያ ቁጥር 7/2003 ክፍል ሁለት ቁጥር 8/2 መሰረት የውስጥ ኦዲት የሥራ ክፍል ተገቢው የሙያ ብቃት፣ ዕውቀትና ክህሎት ባላቸው ባለሙያዎች ማደራጀትና በቂ የትምህርት ዝግጅትና አግባብነት ያለው የሥራ ልምድ ያካበተ የውስጥ ኦዲት ኃላፊ መመደብ እንዳለበት ይገልጻል፡፡ ሆኖም በኢንስቲትዩቱ የውስጥ ኦዲት ክፍል መዋቅር መሠረት የሚያስፈልገው የሰው ሃይል አንድ የኦዲት ዳይሬክተር፣ ሁለት ከፍተኛ ኦዲተር፣ አንድ ኦዲተር እና አንድ ረዳት ኦዲተር ቢሆንም በስራ ላይ ያለው አንድ የኦዲት ዳይሬክተር ብቻ መሆኑ ታውቋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር ማሥሪያ ቤት

